

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς φτιάχνουμε μια αφήγηση
- Ποια πρόσωπα και ποιους χρόνους χρησιμοποιούμε στην αφήγηση

Το μηχάνημα

Το έφεραν ένα πρωί στο κτίριο που ήταν τα γραφεία μας και το τοποθέτησαν κοντά στη σκάλα του τρίτου ορόφου.

Ο Γιάννης ο καφετζής, σαν από ένστικτο, κατάληψε την απειλή. Έμεινε με τον δίσκο μετέωρο να κοιτά φιλύποπτα τον εχθρό. Η πειτουργία του ήταν απλή. Κανόνιζες μ' έναν διακόπτη το ποτό που ήθελες, έριχνες ένα δίφραγκο και περίμενες να γεμίσει το πλαστικό ποτήρι.

Ο Γιάννης συνέχισε ν' ανεβαίνει σκεφτικός. Στο κατέβασμα βρήκε το μηχάνημα τριγυρισμένο απ' τους πρώτους θαυμαστές. Χωρίς να χάσει καιρό, πήγε να παραπονεθεί στον προσωπάρχη. Ο προσωπάρχης τού εξήγησε ότι το μηχάνημα εξυπηρετούσε. Η δουλειά θα μοιραζόταν. Έπρεπε να συμβιώσουν.

«Δε φαντάζομαι να μου κάνει μεγάλη ζημιά το μηχάνημα» προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του ο Γιάννης. «Γιατί να σπιώνεται ο κόσμος απ' τα γραφεία και να πηγαίνει να προσκυνά; Άλλωστε το μηχάνημα δεν ξέρει να χαμογελά.»

Άρχισε να πυκνώνει τις βόλτες, να γίνεται πιο σβέλτος και χαμογελαστός, ώστε να προβλαβίνει να τους εξυπηρετεί, προτού επιθυμήσουν κάτι παγωμένο και πάνε στο μηχάνημα. Άλλά παρ' όλα αυτά, όταν κάτι έλειπε από τον δίσκο του, οι δυσαρεστημένοι δεν περίμεναν να τους το φέρει! Έσπευδαν στο μασίνι. Ξέχασαν πως ότι έτσι το ήταν χαϊδευτικά «μασίνι».

Ο Γιάννης αναγκάστηκε ν' αλλάξει τακτική. Άρχισε μία άνευ προηγουμένου συκοφαντική δυσφήμισης κατά του εχθρού του. Η πρώτη διάδοση, που έβαλε σε κυκλοφορία, έλεγε ότι το μηχάνημα τρώει τα κέρματα. Αυτό αναχαίτισε για κάμποσο τα κύματα των πιστών. Αποδείχτηκε όμως τελικά ότι κάτι τέτοιο γινόταν πολύ σπάνια για να το πάρει κανείς σοβαρά υπόψη. Τα συνθήματα «ανακατεύει την πορτοκαλάδα με τον καφέ» και «ρίχνει

σκουριά στο κακάο» δεν έπιασαν καθόλου, κι ας ξενύχτησε ο Γιάννης για να τα σοφιστεί.

Το μυχάνημα του έγινε εφιάλτης. Οι σκάλες τού φαίνονταν ατεβίσωτες. Τα γνώριμα πρόσωπα των γραφείων, μάσκες εχθρικές. Κάθε φορά που περνούσε μπροστά απ' το μασίνι, το 'βλεπε με το μάτι να λάμπει θριαμβικά, τη σχισμή του να χαμογελά. Ο ακέραιος χαρακτήρας του λύγισε.

Άρχισε να ρίχνει κρυφά στη σχισμή του μυχανήματος δίφραγκα που τα στράβωνε στο πεζούλι του καφενείου. Το μυχάνημα χάλαγε βέβαια, αλλά οι δούλοι του έσπευδαν να το διορθώσουν.

«Μα γιατί;» συλλιογιζόταν. «Γιατί;» Τον έπνιγε το δίκιο.

«Τόσα χρόνια να ιδρώνεις, να τρέχεις, να λες την πρώτη καλημέρα, να χαμογελάς και να 'ρχεται ξαφνικά ένα μασίνι να σου τρώει το ψωμί; Άτιμο πράμα!»

Ωσπου μια μέρα πήρε τη μεγάλη απόφαση: Το μεσημέρι του Σαββάτου, όταν θα 'φευγει ο κόσμος, θα 'μενε στα γραφεία και θα κανόνιζε τους λογαριασμούς του με το μυχάνημα. Θα του 'κοβε τις χοντρές, μαύρες αρτηρίες! Θα 'σβηνε το απαίσιο κίτρινο μάτι! Θα ξεβίδωνε τα σωθικά του! Θα ανάδευε τα σπλάχνα του! Θα 'βρισκε την καρδιά του! Και θα 'δινε εκεί το θανάσιμο πλήγμα!

Το πρωί του Σαββάτου ήταν κεφάτος. Το μυχάνημα ανύποπτο μοίραζε καφέ, κακάο και αναψυκτικά.

Ήρθε μεσημέρι. Τα γραφεία άδειασαν. Ο Γιάννης έμεινε μόνος. Άφοσε να περάσει μισή ώρα, τρία τέταρτα. Άρχισε να κατεβαίνει αργά τις σκάλες, κρατώντας τα όργανα του θανάτου: μια τανάληια κι ένα παλιό κατσαβίδι.

Έφτασε στο πλατύσκαλο. Εκεί βρέθηκαν αντιμέτωποι. Ο Γιάννης και το μυχάνημα! Αναμετρήθηκαν! Το μυχάνημα αστραφτερό, με το κίτρινο μάτι να λάμπει! Ο Γιάννης με τα καλλιμάκια στο τσεπάκι, σκυφτός, κουρασμένος, μα αποφασισμένος! Παράξενη ησυχία απλωνόταν γύρω. Απόμακρα ακουγόντουσαν όπως σε όνειρο οι θόρυβοι της πόλης.

Ο Γιάννης προχώρησε, έσπρωξε το βαρύ μυχάνημα δαγκώνοντας τα χείλη και ξεβίδωσε με το κατσαβίδι τη λεία πλάτη. Βρέθηκε μπροστά σ' ένα λαβύρινθο από πυκνά, μπλεγμένα καλώδια... Ποιο απ' όλα οδηγούσε στην καρδιά;

Ζαλίζεται παρακολουθώντας τη δαιδαλώδη διαδρομή τους. Τα καλώδια σαλεύουν απειλητικά. Μοιάζουν με φίδια. Αναδεύονται, θαρρείς και ζωντανεύουν. Ένας βόμβος στ' αυτιά του. Η ανάσα του κοφτή. Σφίγγει τα δόντια. Απλώνει το χέρι...

Εκεί έπαθε ηλεκτροπληξία ο Γιάννης. Τινάχτηκε! Γονάτισε! Τον βρήκαν κάρβουνο τ' αληθινό πρωί, πλάι στο μυχάνημα.

Στη θέση του Γιάννη έφεραν ένα μυχάνημα ακόμα.

1. Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο και απαντήστε στις ερωτήσεις:

- α. Ποια ήταν η απειλή που αισθάνθηκε ο καφετζής όταν είδε το μυχάνημα;
- β. Ποια εξήγηση έδωσε ο προσωπάρχης στον παραπονούμενο καφετζή;
- γ. Με ποιους τρόπους αποφάσισε να αντιμετωπίσει τον εχθρό του ο καφετζής;
- δ. Πέτυχαν τα σχέδιά του;

2. Πιστεύετε ότι οι μυχανές βλάπτουν ή εξυπορετούν τους ανθρώπους; Συζητήστε τις απόψεις σας στην τάξη.

- 3.** **a.** Σε ποιο πρόσωπο γίνεται η αφήγηση; Ποιος διηγείται την ιστορία; Είναι κάποιος ήρωας της ιστορίας;
- β.** Θυμάστε ποιοι χρόνοι χρησιμοποιούνται στην αφήγηση; Χρησιμοποιούνται και στο κείμενο που διαβάσατε;
- γ.** Διαβάστε την τρίτη παράγραφο «Ο Γιάννης συνέχισε... συμβιώσουν». Φανταστείτε τώρα πως την ιστορία διηγείται ο ίδιος ο καφετζής. Σε ποιο πρόσωπο θα γραφεί; Τι άλλο θα αλλάξει;

4. Να ποιες είναι, με σύντομο τρόπο, οι διαφορετικές φάσεις κατασκευής της ιστορίας που διαβάσατε:

- α. Το μυχάνημα εμφανίζεται στα γραφεία και ο Γιάννης, ο καφετζής, φοβάται ότι θα χάσει τη δουλειά του.
- β. Ο Γιάννης αλλάζει συμπεριφορά και γίνεται πιο εργατικός, χωρίς να πετύχει κάτι.
- γ. Ο Γιάννης επινοεί διάφορους ύπουλους τρόπους για να ξεφορτωθεί το μυχάνημα, χωρίς επιτυχία.
- δ. Ο Γιάννης αποφασίζει να καταστρέψει βίᾳ το μυχάνημα.
- ε. Ο Γιάννης παθαίνει πλεκτροπλήξια και ένα άλλο μυχάνημα τον αντικαθιστά.

Αρκεί να αλλάξετε ένα ή περισσότερα στοιχεία από τα παραπάνω για να αλλάξει και η ιστορία. Φανταστείτε, για παράδειγμα, τι θα γινόταν εάν ο καφετζής δεν πάθαινε πλεκτροπλήξια.

Σκεφτείτε ποια άλλα στοιχεία θα θέλατε να αλλάξετε για να προχωρήσει η ιστορία με διαφορετικό τρόπο. Μην ξεχάσετε στην ιστορία σας να συμπεριλάβετε τις σκέψεις και τα συναισθήματα του ήρωα.

5. Σκεφτείτε πώς θα άλλαζε η ιστορία εάν ο ήρωας, αντί για καφετζής, ήταν ο υπάλληλος στο γραφείο όπου εγκαθίστούν το μπχάνημα και αυτό πάθαινε βλάβη. Φτιάξτε το σχεδιάγραμμα της ιστορίας σας με πίγιες φράσεις. Έπειτα, αναπτύξτε κάθε φράση σε μια παράγραφο. Για να αναπτύξετε κάθε παράγραφο, προσπαθήστε να απαντήσετε σε ερωτήματα όπως: ποιος ή ποιοι, πού, πότε, γιατί, πώς. Συμβουλευτείτε και τον παρακάτω πίνακα:

Θυμοθείτε να πείτε για:

- ➡ 1. τα πρόσωπα της ιστορίας, τον τόπο και την αρχική κατάσταση
- ➡ 2. το γεγονός που ανατρέπει την αρχική κατάσταση
- ➡ 3. τις διάφορες ενέργειες που γίνονται για την επίλυση του προβλήματος
- ➡ 4. τα εμπόδια στην επίλυση του προβλήματος
- ➡ 5. την αντίδραση – τις προσπάθειες των προσώπων, σκέψεις και συναισθήματα
- ➡ 6. τα αποτελέσματα των προσπαθειών
- ➡ 7. το τέλος της ιστορίας

6. Σας αρέσουν τα πληκτρονικά παιχνίδια; Θα θέλατε να φτιάξετε μια ιστορία με θέμα τις περιπέτειες που παίζονται στο αγαπημένο σας πληκτρονικό παιχνίδι, για να το μάθουν και οι συμμαθητές σας; Δεν έχετε παρά να ακολουθήσετε το σχεδιάγραμμα:

1. παρουσιάστε τους ήρωες, τον τόπο και τον χρόνο
2. ποια είναι η αποστολή τους
3. ποια εμπόδια ή κινδύνους συναντούν
4. τι εφόδια διαθέτουν
5. με ποιον τρόπο πρέπει να υπερποδήσουν τα εμπόδια
6. με ποιον τρόπο φαίνονται τα συναισθήματα των προσώπων που παίρνουν μέρος
7. πώς τερματίζεται το παιχνίδι

Μπορείτε να κάνετε και έναν διαγωνισμό. Διαβάστε τις ιστορίες που γράψατε και διαλέξτε την καλύτερη περιπέτεια. Καλή τύχη!

7. Πάρτε από ένα κομμάτι χαρτί και γράψτε σ' αυτό πέντε τυχαία γράμματα (χωρίς επαναλήψεις). Δώστε το χαρτί στον διπλανό σας και πάρτε εσείς το δικό του. Γράψτε μια πρόταση με λέξεις που αρχίζουν από τα γράμματα του χαρτιού (προσθέτε άρθρα όπου χρειάζονται). Προσπαθήστε να έχει κάποιο νόημα η πρότασή σας και να έχει σχέση με συσκευές και μηχανήματα.

Παράδειγμα:

TΣΜΒΑ

Ta Σύγχρονα Μνημάτων Βοηθούν τους Ανθρώπους

ก

Το Σκουπάκι Μαζεύει τις Βρομίες Αμέσως

1

Το Σεσουάρ της Marias Βγάζει Αέρα

Πώς οργανώνεται ένα κείμενο οδηγιών

1.α. Πώς δίνουμε οδηγίες σε κάποιον γενικά

- Προσπαθούμε να δίνουμε σαφείς και σωστές πληροφορίες.
- Χρησιμοποιούμε κυρίως προστακτική και υποτακτική (αθλήτική και οριστική μέθοδοντα ή ενεστώτα).
- Προσέχουμε να γράφουμε σωστά τις καταλήξεις, κυρίως της προστακτικής, όπου συχνά γίνονται ορθογραφικά λάθη.

1.β. Πώς διαβάζουμε και καταλαβαίνουμε τις οδηγίες χρήστου (μιας συσκευής, ενός παιχνιδιού, του διαδικτύου)

Σε ένα κείμενο οδηγιών χρήστου για μια συσκευή υπάρχουν συνήθως:

- Περιγραφή της συσκευής.
- Συμβουλές για να τη χρησιμοποιούμε με ασφάλεια.
- Οδηγίες για την πρώτη φορά που θα χρησιμοποιηθεί η συσκευή.
- Αναθυτικές οδηγίες για τον τρόπο λειτουργίας.
- Συμβουλές για τη συντήρηση της συσκευής και, αν χρειάζεται, για το καθάρισμά της.

Σε ένα κείμενο οδηγιών χρήστου για ένα παιχνίδι, υπάρχουν συνήθως:

- Τα περιεχόμενα-μέρη ενός παιχνιδιού.
- Τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνει ο κάθε παίκτης.
- Ο στόχος των παικτών και πότε τελειώνει το παιχνίδι.

Σε ένα κείμενο οδηγιών χρήστου για το διαδίκτυο, υπάρχουν συνήθως:

- Οι βασικές οδηγίες για να βρούμε μια διεύθυνση και να την επισκεφτούμε.
- Οδηγίες πώς να περιηγούμαστε σε μια ή περισσότερες διευθύνσεις και να βρίσκουμε όσες πληροφορίες μάς ενδιαφέρουν.

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

Αισχύλος, Προμηθέας Δεσμώτης (σελ. 48)

Τζάννι Ροντάρι, Περιπέτειες με την τηλεόραση (σελ. 60)

Διαβάστε - Δείτε - Ακούστε - Επισκεφτείτε

Μηχανές, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, 1995

Σακελλαρίου Χάρος, Τρία παιδιά χαρένα στο διάστημα, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1984

Σίνου Κίρα, Το μεγάλο πείραμα, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1981

Υπολογιστές για μικρούς... και μεγάλους με εικόνες, εκδ. Γκιούρδας, Αθήνα, 2003

E.T. ο εξωγήινος, Στίβεν Σπίλμπεργκ, 1982

Τα παιδιά του πετρελαίου, Ιμπραΐμ Φορουζές, 2001

To τρίο της Μπελβίλ, Σιλβέν Σομέ, 2003

Toy story, Τζον Λάσιτερ, 1995

Π.Χ. (Ο Γίγαντας), στίχοι Κ. Χ. Μύρος, μουσική Γ. Μαρκόπουλος

Το πλιακό λεωφορείο, στίχοι Μ. Κριεζή, μουσική Λ. Πλάτωνος

Βιομηχανικό Μουσείο Ερμούπολης, Γ. Παπανδρέου 11, Σύρος

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Πειραιώς 254, Ταύρος, Αθήνα

Ταχυδρομικό Μουσείο, πλατεία Παναθηναϊκού Σταδίου 5, Παγκράτι, Αθήνα

Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, βιομηχανική περιοχή Θεσσαλονίκης, Σίνδος